

Startside>Familierechtige forhold og arv>Forældresvar, forældremyndighed og samværsret Forældresvar, forældremyndighed og samværsret

Letland

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Indtil myndighedsalderen er barnet under forældrenes myndighed.

Forældremyndigheden over barnet er forældrenes ret og pligt til at drage omsorg for deres barn og dets ejendom, såvel som at repræsentere det i dets personlige forhold og formueforhold.

Forældremyndigheden over barnet indebærer pasning og opsyn med barnet og retten til at tage varig bopæl.

Pasning indebærer, at man sikrer barnet adgang til mad, tøj, husly og sundhedsydelse, og at man tager sig af barnet, uddanner og opdrager det (at man sikrer dets fysiske og intellektuelle udvikling under hensyntagen til barnets personlighed, færdigheder og interesser, og at man forbereder barnet til et liv i samfundet).

Opsyn med barnet indebærer, at man sørger for barnets sikkerhed, og at man beskytter det mod trusler fra tredjeparter. Ved barnets ret til at tage varig bopæl menes det geografiske valg af bopæl og af bolig.

Varetagelse af barnets ejendele indebærer at vedligeholde og anvende dem med henblik på at sikre deres bevarelse og akkumulering.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældre, der bor sammen, deler forældremyndigheden over deres barn. Hvis forældrene er separeret, bevares den fælles forældremyndighed. Den forælder, som barnet bor sammen med, har ansvaret for at pleje og holde opsyn med barnet. Forældrene tager i fællesskab de beslutninger, der i væsentlig grad kan påvirke barnets udvikling.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis en forælder begår en fejl, f.eks. på grund af en bevidst handling eller på grund af forsømmelighed, som sætter barnets helbred eller liv i fare, eller hvis forælderen misbruger sine rettigheder eller ikke sørger for pasning af og opsyn med barnet, hvilket kan bringe dets fysiske, intellektuelle og moralske udvikling i fare, kan retten fratage denne forælder sin forældremyndighed.

Hvis én af forældrene fratages forældremyndigheden, giver retten den fulde forældremyndighed til den anden forælder. Hvis den anden forælder ikke er i stand til i tilstrækkelig grad at udøve sin forældremyndighed og beskytte barnet mod en fare, eller hvis begge forældre har fået frataget deres forældremyndighed, anmoder retten familiedomstolen ("bāriņtiesa") om at sikre pasning af barnet uden for familien.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældrene er separeret, bevares den fælles forældremyndighed. Den forælder, som barnet bor sammen med, har ansvaret for at pleje og holde opsyn med barnet. Forældrene tager i fællesskab de beslutninger, der i væsentlig grad kan påvirke barnets udvikling. Konflikter mellem forældrene afgøres ved familiedomstolen, medmindre andet er fastsat ved lov. Forældrenes fælles forældremyndighed ophører, når en gensidig aftale eller en domstols afgørelse fastsætter, at den fulde forældremyndighed skal gives til den ene af forældrene.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Hvis forældrene enes om forældresvaret og følger denne aftale frivilligt, er der ikke behov for at indhente godkendelse fra en institution eller en domstol.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

I tilfælde af uenighed afgøres spørgsmålene ved familiedomstolen. Hvis familiedomstolen ikke er i stand til at løse en konflikt mellem forældrene, eller hvis familiedomstolens afgørelse ikke er fuldbyrdet, indbringer forældrene sagen for distriktsdomstolen eller byretten [rajona (pilsētas) tiesa].

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Hvis forældrene går rettens vej, anmoder de om fælles forældremyndighed eller fuld forældremyndighed til den ene forælder. Om nødvendigt skal retten træffe afgørelse om underhold eller barnets hjem og om andre spørgsmål. Den forælder, der har den fulde forældremyndighed, sørger for at tage vare på barnet, hvilket indebærer retten til at handle på barnets vegne i dets personlige forhold og formueforhold og til at vælge barnets bopæl. Hver forælder har ret og pligt til at opretholde personlige relationer og direkte kontakt med barnet. Denne regel ophører ikke, selv i tilfælde hvor barnet er blevet adskilt fra sin familie, eller hvis han eller hun ikke bor sammen med den ene forælder eller begge forældre. Den forælder, der ikke bor sammen med barnet, har ret til at få oplysninger om barnet, især om dets udvikling, helbred, skoleresultater, interesser og levevilkår. Uenigheden mellem forældrene om forældremyndigheden fastsættes under hensyntagen til barnets interesser og dets egne ønsker, hvis det er i stand til at give udtryk herfor.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Det er forælderen med den fulde forældremyndighed, som har alle de rettigheder og forpligtelser, der følger heraf. Forældrenes forpligtelser står i rimeligt forhold til deres evner og deres finansielle ressourcer til at forsørge barnet. Denne forpligtelse ligger hos faren og moren, indtil barnet er i stand til at forsørge sig selv.

Forpligtelsen til at forsørge barnet ophører ikke, hvis barnet er adskilt fra sin familie, eller hvis det ikke bor sammen med en af forældrene.

De domstole, der træffer afgørelse om spørgsmål vedrørende den fulde forældremyndighed, tager hensyn til sagens faktiske omstændigheder, dvs. hos hvilken forælder boede barnet på tidspunktet for anmodningens indgivelse, og hvilken forælder sørger for den daglige pasning af barnet. Barnet har ret til at opretholde personlige relationer og direkte kontakt med begge forældre (samværsret). Hver forælder har ret og pligt til at opretholde personlige relationer og direkte kontakt med barnet. Den forælder, der ikke bor sammen med barnet, har ret til at få oplysninger om barnet, især om dets udvikling, helbred, skoleresultater, interesser og levevilkår. Hvis den fulde forældremyndighed gives til én af forældrene, medfører det ikke, at den anden forælder fratages sin forældremyndighed.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Når børn er under fælles forældremyndighed, kan begge forældre handle på børnenes vegne med hensyn til deres personlige forhold og formueforhold. Forældrene træffer afgørelser om deres barns udvikling i fællesskab.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

I sager om forældremyndighed og samværsret skal anmodningerne indgives til den ret, hvor barnet bor. I sager vedrørende forældremyndighed og samværsret anses forældrenes bopælssted som barnets bopælssted. Hvis forældrenes bopælssteder befinder sig i forskellige administrative områder, anses den forælders bopæl, hvor barnet bor, som barnets bopæl. Hvis forældrene ikke har anmeldt bopæl, anses barnets bopæl som forældrenes bopæl. Stævningen udfærdiges i overensstemmelse med artikel 128 i civilprocesloven ("Civilprocesa likums"), mens artikel 129 i samme lov gælder for dokumenter, som er bilagt stævningen.

Det er også muligt at vedlægge familiedomstolens udtalelse vedrørende dette spørgsmål.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Retssager i civile retlige spørgsmål er underlagt bestemmelserne i den lettiske lov om civil retspleje. Domstolen behandler sager vedrørende beskyttelsen af barnets rettigheder og interesser i prioriteret rækkefølge. For så vidt angår tildelingen af forældremyndigheden, barnets pleje og udøvelsen af samværsretten anmoder retten om en udtalelse fra familiedomstolen og inviterer en repræsentant herfra til at møde for retten. Domstolen lytter endvidere til barnets ønsker, hvis han eller hun er i stand til at udtrykke sig afhængigt af alder og modenhed.

Civile sager behandles ved et åbnet retsmøde med undtagelse af f.eks. sager om forældremyndighed og samværsret. Efter begrundet anmodning fra én af sagens parter, eller hvis retten finder det hensigtsmæssigt for at sikre den mindreåriges interesser, kan retten desuden beslutte at afholde retsmødet for helt eller delvist lukkede døre. Dette er også muligt i andre sager.

Parterne har ret til at fremsætte en begrundet anmodning om en fremskyndet procedure. Denne anmodning forelægges retten til bedømmelse.

Efter en begrundet anmodning fra en part kan retten bestemme, at dommene fuldbyrdes helt eller delvist med øjeblikkelig virkning, såfremt det drejer sig om inddrivelse af børnebidrag til barnet eller i sager vedrørende forældremyndighed og samværsret.

På anmodning af en part træffer retten en afgørelse om midlertidigt børnebidrag til barnet, indtil dommen er afsagt.

12 Kan jeg få retshjælp?

Udsatte og dårligt stillede personer, som har fået tildelt denne status i overensstemmelse med den fastlagte praksis i lovgivningen, samt personer, der pludseligt befinder sig i en situation og i en materiel tilstand, der gør, at de ikke kan forsvare deres rettigheder (f.eks. på grund af naturkatastrofer, force majeure eller andre forhold, som er uden for deres kontrol), eller som henhører under staten eller en lokal myndighed (i det følgende benævnt "særlig situation") har ret til at anmode om økonomisk støtte til at få juridisk bistand.

Efter begrundet anmodning fra personen kan den ret eller den dommer, der vurderede den pågældende persons økonomiske situation, helt eller delvis fritage ham eller hende for betaling af sagsomkostninger til staten. Den kan også udsætte betalingen af sagsomkostningerne eller dele den op i rater.

I overensstemmelse med bestemmelserne i den civile retsplejelov fritages de sagsøgere, der har indgivet en stævning om inddrivelse af børnebidrag, også for at betale sagsomkostningerne.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Dommen kan anfægtes ved ordinære retsmidler ved at indgive appel ("apelācijas sūdzība") til en regional domstol (apgabaltiesa) eller en kassationsbegæring til højesteret ("Augstākā tiesa").

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Rettens afgørelser fuldbyrdes efter deres ikrafttræden eller omgående, hvis de får øjeblikkelig virkning.

Rettens afgørelser fuldbyrdes gennem en edsvoren foged.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

En afgørelse truffet af en udenlandsk ret skal anerkendes og fuldbyrdes af domstolene i Letland.

En afgørelse truffet af en udenlandsk ret skal anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med bestemmelserne i den civile retsplejelov og Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000.

Anmodningen om fuldbyrdelse af afgørelsen skal indgives til distriktsdomstolen eller byretten det sted, hvor den person, mod hvem anmodningen om fuldbyrdelse er indgivet, har sin faste bopæl, eller hvor det barn, som er berørt af fuldbyrdelsen, har sin faste bopæl. Afgørelsen om fuldbyrdelse eller afslag herpå træffes af en enkelt dommer efter behandlingen af anmodningen og de dokumenter, der er knyttet hertil, senest 10 dage efter datoen for indgivelsen af anmodningen, uden at parterne indkaldes.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Der kan gøres indsigelse mod en afgørelse truffet af en ret i første instans vedrørende en anmodning om anerkendelse ("blakus sūdzība") ved den regionale domstol, og der kan igen gøres indsigelse mod den regionale domstols afgørelse ved Senatet ("Senāts").

En part i sagen, hvis registrerede opholdssted eller sædvanlige opholdssted er i Letland, kan indgive indsigelse inden for 30 dage fra datoen for forkyndelsen af en kopi af afgørelsen, mens en part i sagen, hvis registrerede hjemsted eller sædvanlige opholdssted ikke er i Letland, kan indgive anmodningen inden for 60 dage fra datoen for forkyndelsen af en kopi af afgørelsen.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Letland er bundet af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn samt de eksisterende bilaterale aftaler om gensidig retshjælp, som Republikken Letland har indgået med Den Russiske Føderation, Ukraine og Republikken Hviderusland, Republikken Usbekistan, Den Kirgisiske Republik og Republikken Moldova.

Sidste opdatering: 09/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.